No. 1790 Zaterdag 20 April 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 1, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

PROSTITUTIE EN ONZEDELIJKHEID.

Dr. ALBADA heeft onlangs te Weltevreden (Java) een rede gehouden over dit onderwerp, waarin hij zeide:

Het Neo-Malthusianisme bevordert evenzeer de prostitutie, zoowel in als buiten het huwelijk, omdat het normale zedelijke gevoelens afstompt. Het huwelijksleven krijgt den stempel van eene geschikte gelegenheid om zijn hartstocht den vrijen teugel te laten. Dit moet op de vrouw op den duur ontnuchterend werken, haar eerbied en ontzag en ten slotte haar liefde ondermijnen.

De roeping van de vrouw is een geheel andere, een veel hoogere. De ontwikkelde, de begaafde, de fijn voelende vrouw zal ten slotte beseffen, dat ze een aanzienlijk deel van haar roeping mist; alleen de oppervlakkige, pronkzieke vrouw, die de uiterlijke weelde verkiest boven de moedervreugde, zal in zulk een huwelijk op den duur bevrediging vinden. De zelfzucht echter is de minst stevige basis waarop een gezin kan worden opgetrokken en ten slotte is het de eigenliefde, die het geweten het zwijgen oplegt en den weg baant tot het ongeoorloofde.

De vrouw is van nature en daarin vindt zij haar geluk, de beschermengel van het hulpelooze, zwakke wicht, de heilige schutsgeest van het onbezonnen kind, de waakster over onze soms al te forsche gevoelsuitingen, onze teederste helpster in den nood, een stoere staf in oogenblikken van zwakte. Laat haar van dat hooge voetstuk blijvend afdalen en door haar uiterlijke schoonheden en geestig woord, de ziel worden van uwe feestmaaltijden en ge kunt er zeker van zijn, dat uw vrienden en dischgenooten onder een fijne sigaar haar den lof zullen toezwaaien, die bij ernstig nadenken uw gemoed vaak met afgrijzen zou vervullen.

Kweek bij uw vrouw de behoefte haar uiterlijke bekoorlijkheden ten toon te spreiden en gij zult ervaren, dat in een zeker percentage der gevallen, die behoefte onweerstaanbaar wordt en de zedelijke prostitutie de zakelijke in haar gevolg heeft.

Het is de zekerste manier om eene echtscheiding voor te bereiden, want dit is de basis waarop tal van conflicten ontstaan tusschen man en vrouw.

Tot de mannen, die meestal de aanleiding zijn van deze schandelijke zonde, richt Dr. SCHÖNENBERGER in zijn boek „Das Geschlechtsleben" het volgende rake woord:

Men verlangt van het meisje, dat het „kuisch en braaf" leve. Waarom ook niet van den man? Het geringste aantal mannen is zich bewust van den plicht om alle meisjes en vrouwen, ook die van de lagere standen met achting te bejegenen en tegen ontucht en vernedering te beschermen. Vele mannen uit de zgn. „betere" familiën meenen eenvoudig het recht te hebben, om jonge meisjes uit den werkliedenstand lastig te vallen. De eer van arme meisjes staat even hoog als die van uw rijke bloedverwanten.

Ook de eer van de inlandsche meisjes.

Waarom — luidt het o. a. bij TOLSTOI — eischen ook zij (d. i. de vrouwen) van ons niet dezelfde reinheid, die wij van haar verlangen? Ik begrijp niet, hoe zij de kuischen, de reinen er nog toe kunnen besluiten de echtgenooten te worden van hen, die reeds de helft hunner krachten en gezondheid op sluipwegen verkwist hebben.

Wat meerderen met TOLSTOI niet zullen begrijpen.

Wat de gevolgen zijn van zulk een „bestaan" leert ons pr. J. v. D. KOLK, die zijn indrukken weergeeft van een bezoek aan Zuid-Nieuw-Guinea, na een afwezigheid van bijna twee jaar.

„De indruk" zegt hij, „wordt bijna overtuiging, dat er een vloek rust op dit groote, donkere land van moord en zedeloosheid. Want 't waren geen eenlingen, die hier de barbaarschheden huldigden: héél de maatschappij was opgebouwd op verderf. Het grofste was geen zwakheid, geen zonde, maar een gewoonte en een wet; — gewoonte en wet, die met taaien moedwil werden gehandhaafd en door de ouderen aan de jongeren als volksplicht werden opgelegd. Elders heeft men wilde volkeren uitgeroeid: hier roeien de arme barbaren zich zelf uit, vlug en zeker. Bij mijn komst in Okaba, zeven jaren geleden, telde dat dorp 268 inwoners; nu nog 130. Het bijliggende gehucht Mewi telde 140 inwoners, nu nog 80. Het naaste dorp Makalin had in 1914 nog 370 inwoners, nu 311. In 7 jaren tijds is ⅙ van de geheele kustbevolking weggestorven, en 't geboortecijfer is bijna nul. Wat zal er na zeven jaar nog over zijn van heel de Kaja-Kajawereld der Zuidkust, die nu reeds geslonken is tot nauwelijks 8000.

Daarbij is gekomen een laffe onverschilligheid, een algemeene futloosheid. Dit wegstervend volk ziet zijn ondergang komen met een onverschilligheid, die even barbaarsch is als de rest: geen zwenking, geen verbetering van maatschappelijke kwalen, geen verlangen naar opheffing, geen drang naar 't hoogere. De ethnograaf zal 't betreuren, dat dit hoogst interessante oervolk verdwijnt met al zijn eigenaardige gebruiken, instellingen en feesten; maar dieper en inniger treurt de missionaris, omdat hem, ondanks zijn verdubbelden ijver, de gelegenheid ontsnapt om een geheel volk op te voeren en te veredelen en te brengen in de rij der jonge volkeren die God leerden kennen, en deugd en beschaving leerden liefhebben. De enkele nieuwe dorpjes die de missionarissen met heldhaftig geduld trachten te stichten, zullen 't eenigste zijn wat er weldra overblijft van dit verdwijnend volk. Enkele gezonde en volgzame gezinnen en jongelui sluiten zich aaneen, nemen de kleeding aan, bouwen fatsoenlijke huizen en laten zich leiden tot een beter en netter leven; de overige zullen wegsterven in verderf en ellende gelijk er reeds honderden wegstierven. Ik heb verbaasd gestaan, hoe mannen en vrouwen, die twee jaren geleden nog flink en gezond waren, nu door de vreeselijke volksziekte (syphilis) waren aangetast; levende geraamten met afzichtelijke wonden en bijna onkenbaar. Een jonge man, vroeger een prachtkerel, zag ik [illegible] en herkende hem niet: een gelaat waarin slechts vier akelige holten, oogen, neus en mond aanwezen; spreken kon hij bijna niet, maar 't voedsel moest men hem in de mondholte leggen op de zichtbare tong. Afschuwelijk!

En zoo zag ik vele jonge levens half of heel verwoest door de straffende gevolgen der bandeloosheid. Men noemde mij zoovelen die reeds bezweken waren: die en die en die, 'n paar jaren geleden nog zoo flink; ze stierven de een na den ander. Slechts een paar kinderen waren er in dien tijd nog geboren. En toch gaat 't oude wilde leven door; nam de Regeering geen strenge maatregelen om de maatschappelijke instellingen van dood en bederf te bestrijden, de kwalen zouden in niets worden gestuit. Maar ook nu nog is 't te vergeefs, te laat.

Met de treurige overtuiging dat dit eens zoo sterke, belangwekkende, veelbelovende volk na enkele jaren in hoofdzaak zal zijn verloren voor de toekomst, voor de beschaving en voor God, verliet ik Nieuw-Guinea weer, met een diepe weemoed in de ziel.

De weg ter Revolutie.

Terecht wordt het velen angstig te moede, als zij zien, hoe jaar in jaar uit toenemen in macht en aantal, in onbeschaamheid en onverdraagzaamheid de aanhangers eener leer, die menschelijk en goddelijk gezag verwerpt. Terecht vreezen zij voor de Maatschappij en het algemeen welzijn, nu vrijelijk theorieën mogen verkondigd worden, die alle gezag loochenen en alle menschen gelijk en vrij van plichten noemen. En in waarheid: wél hebben zij reden tot vreezen. Maar velen weten niet of althans schijnen niet te weten, dat het grootste gevaar voor de maatschappelijke orde is de loochening van den waren God. En toch is dit zoo gemakkelijk aan te toonen, hetgeen wij dan ook kort en in eenvoudige woorden hier doen willen.

Voor ons Katholieken, en ook voor allen, die de leer van Jezus volgen, is de hoogste wet het volbrengen van Gods wil. Nu weten wij echter, dat God als het ware een gedeelte van Zijn macht tijdelijk gegeven heeft aan — en ons Zijn wil kenbaar maakt door de wettelijke overheid. Deze overheid ontvangt dus van God haar macht en zonder God heeft zij geen macht: „nulla potestas nisi a Deo", „geen macht tenzij van God."

Die overheid kan verschillende vormen aannemen. Dit bewees God Zelf duidelijk in de geschiedenis der Joden. Bij hen heerschte eerst God Zelf, Zijn bevelen en voorschriften den volke mededeelend eerst door Mozes later door de Rechters. Toen stelde Hij koningen aan en nog later waren de Machabaeën het geslacht door God verkoren ter verlossing van Zijn volk. De vorm der overheid doet dus aan haar rechtmatigheid en wettigheid niets af. Wordt nu een wettig-gevestigde overheid verdrongen, overwonnen, dan zal de aldusopvolgende, zegevierende overheid mettertijd dezelfde rechten verkrijgen kunnen als de voorgaande d.i. zij kan wettig erkend worden door haar onderdanen. Doch al zou nu ook een deel der onderdanen zich niet willen onderwerpen en die overheid als onwettig blijven beschouwen, dan zou dit deel gedwongen kunnen worden zich te onderwerpen (natuurlijk slechts uiterlijk in de wereldlijke zaken). Want het algemeen welzijn de orde, de welvaart en de rust des lands kunnen ten strengste verbieden oproer te verwekken. Alsdan zou een poging om de vroegere nu overwonnen vrijheid te herstellen misplaatst en ongeoorloofd zijn. Zoo b.v.b. zal niemand ontkennen, dat het in de gegeven omstandigheden ongeoorloofd zou zijn in Spanje weder een Carlisten-strijd te beginnen, of in Frankrijk een Bonaparte als keizer uit te roepen; hierdoor immers zou een woedende burgerkrijg ontvlammen, hetgeen ten zeerste strijdt met het algemeen welzijn.

Anders is het wanneer er onbedriegelijke kenteekenen aanwezig zijn, dat de nieuwe regeering, overheid, den steun des volks niet heeft en zich onbekwaam toont de belangen des volks te behartigen. Hierin doet het beste gedeelte des volks uitspraak, ook wanneer het andere deel wellicht grooter is.

Zoo b.v.b. kan men er wel voor houden, dat ten volle geoorloofd en gewettigd zijn de pogingen der royalisten om in Portugal de oude regeeringsvormen te herstellen.

Doch al blijft dus de oorsprong eener regeering onrechtvaardig, zoo kan zij toch door verjaring, verbonden met de eischen van het algemeen belang, geduld moeten worden, d.i. zwijgend als het ware wettig erkend. Zoo zal niemand beweren, dat het in de gegeven omstandigheden, geoorloofd en rechtvaardig ware om te trachten met de wapenen in de vuist de Pauselijke staten voor Petrus' opvolger te heroveren.

***

Wij dus nemen in de wettige of als wettig geduldе overheid van een land Gods eigen gezag aan en eerbiedigen het. Hieruit volgt, dat wij ook moeten erkennen de overheden, de bestuurders, welke door de hoogere regeering als onmiddellijke oversten over ons worden aangesteld. Zoo krijgen we dus zoowel in den Staat als in de Kerk een hiërarchie. In de Kerk o.a.: pastoor–bisschop–Congregatie-Paus. In den Staat kan dit zijn: gemeenteraad (burgemeester)-Gedeputeerde Staten (gouverneur) Tweede Kamer (minister)-Koning. Nog kan die hoogste overheid voor verschillende standen ook verschillende plaatsvervangers voor

DE SULTANE.

Historische schets.

I.

Het was in het jaar 1788. In het kasteel aan de Dardanellen heerschte Sultan Hadmid I. Juist wandelde hij door den heerlijk riekenden tuin van het paleis, vrij van alle regeeringszorgen, toen zijn slaaf Ali ben Kohassar op hem toetrad.

Wat voert je hierheen, Ali? vroeg de sultan.

Heer, ik heb te Skoetari een Christenslavin gekocht. Gewaardig u haar te komen zien.

Hamid volgde zwijgend den slaaf. Een kreet van verrassing ontvlood zijn lippen, toen hij de verblindende schoonheid der Christin zag. Deze weende zacht.

Aimée Dubec de la Rivery was de dochter van een hooggeplaatst ambtenaar op het Fransche eiland Martinique. Zij had haar bloedverwanten in het moederland willen bezoeken, maar het schip was door Turksche zeeroovers overmeesterd. Door slavenhandelaars meegevoerd en op de markt ten verkoop gebracht, hadden de dienaren des sultans haar waardig bevonden, den heerscher aller geloovigen toe te behooren.

Sultan Hamid I was een mooie man in de volle kracht zijns levens. Aimée de la Rivery was als het ware gevoed met de vrijzinnige denkbeelden van een Voltaire en Rousseau, en zoo duurde het niet lang of zij droogde heur tranen af en stemde er in toe, de vrouw des sultans, den heerscher aller geloovigen, te worden.

Zij schonk hem een zoon en werd toen sultane Valida geheeten. Hamid had haar lief en vereerde haar om haar verstand en wijsheid. Nooit kwam een woord betreffende het veranderen van godsdienst over zijn lippen. Ook de „Fransche sultane" leefde zorgeloos te midden van haar geluk en rijkdom. Maar menigmaal in het jaar, als op het Paaschfeest de klokken wederopstanding van den Verlosser aankondigden, of als op Kerstmis de Engelen des Heeren aan de deur van 's menschenhart zacht klopten en de geboorte van het Kind van Bethlehem meldden, kwamen in den tuin der herinnering van de sultane heilige bloesems te voorschijn van gebeden en zegeningen voor het Kruis en de H. Moeder Gods; dan waren de broeders in het klooster van den H. Antonius verbaasd, als de paleiswachten hun rijke gaven en geschenken uit het slot van den heerscher aller geloovigen brachten. Ook binnen de muren van dit heidensch paleis drong de sterke, eeuwige liefde van het Kind van Bethlehem door.

Hamid I stierf in de armen van zijn vrouw, en de zoon van de Fransche sultane, Mahomed II, werd zijn opvolger.

Hij had zijn moeder lief en vereerde haar en haar invloed op hem was duidelijk merkbaar in de welwillende betrekkingen der Porte tot het Christelijk Avondland.

De jaren spoedden voorbij en de sneeuw des ouderdoms had de haren der sultansmoeder wit geverfd.

II.

Het was in een winternacht. Pater Chrysostomus, overste van het St. Antoniusklooster, knielde in zijn eenzame cel voor het beeld van den Gekruisigde neer. Over de Zwarte Zee bruiste de stormwind in den Bosporus. Pater Chrysostomus hoorde hoe de klopper op de kloosterpoort luid weerklonk. De broeder-portier trad bleek en sidderend binnen, gevolgd door twee Janitsaren van wie een hunner den Overste een firman des sultans overhandigde. De Pater las het bevel en ging met vlugge schreden naar de kloosterkerk.

Na korten tijd kwam hij terug en begaf zich, door twee Janitsaren, vergezeld, naar Galata.

De drie begaven zich in een kaik en voortgestuwd door twaalf krachtige mannen, verdween de boot in den nacht.

Intusschen lag in een zaal vol keizerlijke pracht, een vrouw, worstelend met den dood. Een akelige stilte heerschte in het vertrek. De dokter aan het ziekbed voelde van tijd tot tijd den pols der kranke. Aan de deur stonden twee reusachtige negerslaven, onbeweeglijk als beeldzuilen, op elke wenk gehoorzamend. Aan het voeteind van het bed stond een man van hooge gestalte, in den bloei der jaren. Hij hield de fijne, blanke handen voor het gelaat en weende smartelijk.

De beheerscher aller geloovigen weende aan het sterfbed zijner moeder.

Het sloeg middernacht.

Een licht geruisch werd buiten gehoord.

Een der negers boog zich diep ter aarde en zei op gedempten toon:

Hij is daar; mag hij binnentreden?

De sultan knikte.

Pater Chrysostomus werd binnengeleid.

Op een wenk van den heerscher verlieten de dokter en de slaven de kamer.

De sultan boog zich over de zieke.

Moeder, gij wildet sterven in den godsdienst uwer vaderen. Uw wil geschiede!

Hier is een priester van uw God.

Zegenend en dankend hief de stervende de zwakke hand op en legde ze op het hoofd van haar zoon. Daarna ging de sultan in de voorkamer en liet beiden alleen.

Een uur lang duurde het onderhoud en onder tranen van berouw ontving de stervende het lichaam des Heeren.

Zwijgend, als boden des doods, vergezelden de Janitsaren den pater weer naar het klooster.

Den volgenden morgen knielde pater Chrysostomus voor het altaar des Heeren en bad lang voor de zielerust van Aimée Dubuc de la Rivery, de moeder van sultan Mahomed II, terwijl buiten van alle minarets de muezzins in klaaggezangen den dood der „rechtgeloovige sultanemoeder" verkondigden.

Binnen de muren van den heerscher aller geloovigen had het Kind van Bethlehem gezegevierd door de kinderliefde van Mahomed II.

***

Aimée Dubuc de la Rivery was de nicht van de jonkvrouw Tascher de la Pagerie, de latere keizerin Josephine, wier dochter Hortense de moeder van Napoleon III werd. Zij werd sultane Valida en de moeder van Mahomed II. Dese was de vader van Abdoel Hamid II, gewezen sultan der Osmanen. Zoo is deze een neef van Napoleon.

zich aanstellen. Zóó bij het leger, bij de marine, bij de regeling der verkeersmiddelen enz.

Wij dus, ons geloof en voorschriften getrouw, eerbiedigen dat gezag. Doch ook reeds direct volgt daaruit, dat, zoo wij Gods gezag verwerpen, wij ook den grondslag, den vasten steun voor het tijdelijk gezag verwerpen. Want dán ontkennen, loochenen wij de bron, den oorsprong van alle gezag, en komen dus zóó tot loochening van elk gezag, tot gezagloosheid, tot opstand tegen het gevestigd gezag, tot revolutie.

Daar hebben wij den weg der revolutie: de loochening van God, de Godloochenarij. Wat immers zal ons bewegen aan menschen te gehoorzamen, wanneer wij het eenig onfeilbaar, almachtig gezag verwerpen? Alleen de nood, de vrees, de toevallige macht van den sterkere, niet zijn aanstelling, noch zijn meerderwaardigheid: „alle menschen zijn gelijk." Niet zoo de wettigheid der aanstelling, want die ligt bij het volk. Zoo voert dan de Godloochenarij tot de loochening van elk gezag.

De geschiedenis geeft op dit punt lessen genoeg. De grootste les is wel de Fransche revolutie. Voltaire en zijn genooten hadden uit de harten, eerst der geleerden en grooten, dan ook der menigte het geloof aan God gerukt; volgen moest daaruit, dat de volkswil zich niet meer buigen wilde onder het eeuwenoude gezag der koningen. Voor den God, die Parijs een H. Genoveva, Frankrijk een Jeanne d'Arc schonk, werd een straatdeerne op den troon verheven en haar werd wierook gebrand. Zoo ook waren bij de jongste revolutie in Portugal de aanvoerders zulke mannen, die practisch hadden weggeworpen het geloof aan den Almachtige. Ook hier weder toonde zich die Godloochenarij op de aloude wijze in haat, die tot vervolging oversloeg. Eerst moet God uit de harten, dan komt de opstand tegen het gezag van zelf. De groote, doch bittere vrucht van den strijd tegen God is revolutie, is de alle gezag verwerpende anarchie.

Wat vraagt men nog bewijzen! Boden er de laatste jaren nog niet genoeg? Men heeft het voorspeld en godvreezende mannen en vrouwen hebben gedreigd, dat Europa voelen zou de gevolgen van den val des geloofs. Getuigen de aanslagen, zoo talrijk in onzen tijd, op de regeerende vorsten niet van een schrikaanjagend voortdringen der gevaarlijkste anarchie?

Europa voelt wel, wat de loochening van God medebrengt. Het voelt het in de anarchistische werkstakingen; het voelt het in het dieper en dieper zinkend zedenbederf, in het schrikkelijk degenereeren van een komend geslacht. Het voelt het in het meer en meer voortdringen van een geest, die aan genot alles offert, die immer naar nieuwe bedwelmingsmiddelen zoekt, om in morphine of opium of wat sterkers te vergeten, dat het menschelijk bestaan ook „plichten" oplegt.

* *

Europa voelt den last en de gevolgen der Godloochenarij in het steeds wassende getal der zonden, die de natuur verafschuwt, in het steeds meer en meer verminderen en verzwakken van menschelijke kracht en menschelijke grootheid. Europa heeft gevoeld en voelt, dat, als het geloof aan den Almachtige verdwijnt, ook verdwijnt alle eerbied voor menschengezag, dat dán ook verdwijnt de laatste band voor menschelijke hartstochten. En met ontketende driften, zoekt de arme, wien geen rijkdom ten dienste staat, die geen eer te beschutten heeft, vrijheid en loteverbetering in revolutie.

Revolutie is noodzakelijkerwijze het einde, waartoe de menigte komt, wie men het geloof aan een God en een hiernamaals ontnomen heeft.

Voorzeker dus hebben de weldenkenden en rechtgeaarden wel reden om met angst en schrik te aanschouwen het toenemend ongeloof en de Godsverloochening onzer dagen.

Doch toezien alleen en klagen en jammeren is niet genoeg. Tegen den stroom van bederf moet een rotsvaste dam worden opgeworpen.

De grondwerkers bij dien arbeid zijn alle Christenen, de stoerste werkers moeten zijn de Katholieken.

Verkondigd moet den volke weder worden, dat er een God is, die heerscht over hemel en aarde. Dat het de Almachtige is, die den mensch macht en gezag geeft over anderen. Dat Hij het is, die oordeelen zal het menschelijk geslacht, Hij, voor Wien armen en rijken gelijk zijn, en wiens eenige Zoon op aarde de geringste, de verachtste der menschen was.

Ingeprent moet worden de leer, dat God als straf en natuurlijke behoefte aan ieder den arbeid heeft opgelegd. Maar tevens moet beleden worden, dat Hij het is, die na een kortstondig leven eeuwig loon of eeuwige straffe toekent.

Het geloof, het werkzaam, krachtdadig geloof moet wederom doordringen tot de massa, die in het geloof en daarin alléén kracht en moed en troost zal vinden om te dragen den zwaren last van armoede en ondergeschiktheid. Hoe grooter het geloof, des te vaster ook de gehoorzaamheid en eerbied voor het gezag.

Laten wij immer bedenken, dat de weg ter revolutie de Godsverloochening is. Een spoorslag in onzen strijd en ons werk is het te weten, dat wie strijdt voor het geloof, ook strijdt voor het wettig gezag, strijdt voor de orde en welvaart der Maatschappij.

Daarom zal onze strijd voor het behoud en herstel des geloofs ook in waarheid zijn een edelmoedige strijd voor troon en voor altaar.

En die strijd zal rijke vruchten dragen voor het volk, voor het vaderland, voor het algemeen welzijn.

Eigen keus.

Daar zijn katholieken — maar ze zijn er naar, meest zelfs staan ze al lang beneden vriespunt — die willen dat hun kind later zelf zijn godsdienst zal kiezen. Alsof waar God gebiedt, nog sprake mag zijn van keuze. Zelfs in tijdelijke zaken, zoo ze dienstig zijn voor 't kind, vraagt men allerminst naar diens wil.

Neem eens uw Petekind de kleine Jo, — aldus Max in de Msb., tot zekeren vrijzinnigen Jan. Over enkele dagen, heeft uw zuster gezegd, komt de dokter hem inenten. Gaf hij daar soms permissie voor?

— Dat niet......

— Dat niet en naar alle berekening zal je petekind zelfs protesteeren en tegenspartelen met geweld. Doet er niet toe! Vader en moeder gaan doodbedaard hun gang; laten hem vaccineeren. Waarom? omdat ze weten: 't is voor hun kind zijn best.

De kleine weet nog van niets, maar de ouders zijn er om er voor te waken, dat die onwetendheid hem niet noodlottig worde. Waar of niet?

— Nu ja, in dit punt heeft u wel gelijk, maar.....

— Neem dan een ander punt. Veronderstel, dat het eigen ventje op straat aan het spelen is. Een dolle hond komt aangerend en bijt den jongen in arm of been. Wat doet in dit geval uw zuster?

— Heel vroolijk is de hypothese niet..... — aldus onze Jan. Ze zal hemel en aarde bewegen om hem in het instituut Pasteur te krijgen.

— Zonder te wachten?

Te wachten: waarop?

— Permitteer me dan je even op te merken dat de arme jongen weer niet geraadpleegd is. En wat als neefje onder de leerplicht valt, naar school moet?.....

De kleine guit heeft al een oordeel en weet dit aan den man te brengen.

Als nu dit oordeel luidt: Niet naar school, maar spijbelen; geen huiswerk, maar kattekwaad, moeten dan de ouders zich daarbij neerleggen?

— Een singulier geval....

— En als op school de deugniet weigert zich te buigen voor het gezag en in naam onzer aangeboren vrijheid alle werkwoorden onregelmatig maakt, tenminste voor eigen gebruik: mag dan de meester niet tusschenbeide komen? En 's middags aan tafel, als hij voor de grap zijn aardappelen uit het raam gooit en chocoladepudding wil, brengt ge hem dan niet bij, misschien wel met slaande argumenten, dat zijn wil achter de deur staat en zijn vrijheid er buiten?

— Ja, ik zie heel goed in, dat voor een kind de vrijheid bitter weinig beteekent.

— En weet je waarom, Jan? Omdat alvorens te willen, men eerst dient te weten. De vrije wil, de vatbaarheid en het recht om te kiezen, gaat met onze kennis gelijk op. En daar het jonge kind niets weet, nog geen boe of ba, is ook zijn vrijheid nul en kan dus niet gekrenkt worden.

Maar in de lange maanden, waarin hij kennis en vrijheid derft, heeft het kind niettemin behoefte. Hij bestaat uit ziel en lichaam en beiden stellen hun eischen. Wie zal — aangezien hij 't zelf niet kan — daarin voorzien? Immers vader en moeder! Die hebben te zorgen voor 't lichamelijke en vast niet minder voor het zielenleven van hun kroost. Ze wachten niet met het ééne, waarom dan te wachten met het andere? Enz. Enz.

Een naklank.

Ook in Noorwegen is de Lutherherdenking niet ongemerkt voorbijgegaan, doch de wijze, waarop de hervormingsfeesten gevierd werden, was voor de Katholieken een ware troost.

Zeker, men heeft den droeven held verheerlijkt en de oude beschuldigingen tegen de Katholieke Kerk der middeleeuwen weer eens opgerakeld, maar nog nooit hebben de eerlijke Lutheranen met zooveel klem tegen deze lasteringen geprotesteerd, als juist in deze dagen, en nooit hebben zij met meer overtuiging en warmte gewezen op al het goede, dat Noorwegen aan de Katholieken te danken heeft.

Teekenend voor de Luther-vereering was de plechtige hervormingsfeestvergadering, welke, in tegenwoordigheid van den koning, de ministers, de afgevaardigden en alle notabelen der hoofdstad in het universiteitsgebouw te Christiania plaats had. De feestrede werd gehouden door dr. Bramdrud. Hij zeide:

„Niemand ziet thans nog in Luther den grooten geloofshervormer, den verspreider van den bijbel, (deze was lang voor hem verspreid en met eerbied gelezen) den hervormer van de primitieve godsvrucht en heiligheid (waarvan hij zelf geen voorbeeld was) den voorstander van beschaving en cultuur, den vijand van het bijgeloof. Hij was de meest reactionnaire vertegenwoordiger der middeleeuwen, de meest bijgeloovige man van zijn tijd, en men kan zich met recht de vraag stellen of Luther wel de baanbreker was van den tegenwoordigen tijd en van de protestantsche emancipatie."

En dat alles werd in openbare zitting gezegd, en dat alles werd toegejuicht en niemand dacht er aan den redenaar tegen te spreken.

DE OORLOG.

Het allesbeheerschende feit van deze week op het Westfront was het korte, krachtige bericht van den Duitschen Staf: „Armentières is gevallen." En waardeerend zegt Ludendorff er bij: „na een dappere verdediging." 3000 Engelschen, waaronder 50 officieren vielen den overwinnaar in handen, benevens 55 kanonnen, talrijke machinegeweren, veel munitie en — last not least in dezen schamelen tijd — een groote menigte proviand. Door een omvatting van het Noorden en Zuid-Westen uit werd de stad genomen, die door drie linies, geheel in cement ingebouwd, was omgeven.

De buit is langzamerhand gestegen tot 20,000 man, waaronder opmerkelijk veel Portugeezen; deze zijn dus ook al niet bijster gelukkig met het verdedigen van den Franschen bodem en hebben wel een klein beetje te weinig routine gehad. Ook enkele plaatsen ten N. en N. W. van Armentières vielen in handen van de Duitschers; zoo b.v. Neuve-Chapelle, bekend als het bloedbad van '15 en '16, Hollebeke, de hoogten van Messines en deze plaats zelf, Merville en enkele kleine gehuchten. Messines werd verdedigd door een Poolsche divisie, dezelfde, die deze plaats in Juni '17 op de Duitschers veroverd had. Thans is Bethune en Ploegsteert het doelwit van den Duitschen Generalen Staf en 't is merkwaardig, dat de Duitschers maar steeds versche troepen in den strijd kunnen werpen en dat het aan de Engelschen maar niet kan gelukken dien stortvloed van krijgers tegen te houden. Want thans gaat het om een direct Engelsch belang; de inzet van dezen strijd teekent zich duidelijk af; de Fransch-Belgische kust. Gelukt het aan de opdringende Duitschers de wig nog verder te drijven in het Engelsch-Portugeesch leger, dan is een opgeven van het restantje België noodzakelijk om een afsnijding te voorkomen; dan ook moeten Nieuwpoort, Duinkerken en Calais opgegeven worden en wordt het pistool vlak voor Engeland's borst gericht. De gevolgen van deze frontverandering zouden zich vooral op maritiem gebied laten gevoelen. Brittannië was de contrôle kwijt over het Nauw van Calais, waar de duikbooten vrij spel hadden met bovengenoemde havens als basis; de communicatie met Frankrijk werd lastiger, daar Havre of een der havens van Bretagne dan de dichtstbijzijnde aanlegplaats is, welk verkeer niet aan veiligheid zal winnen door de aanwezigheid der onderzeeërs; ten slotte zou Londen niet lang verschoond blijven van de kennismaking met de reuzenkanonnen.

Dat men in Engeland den toestand ook ernstig inziet, blijkt uit de rede van Lloyd George, die dezer dagen in het Parlement dringend om versterkingen vroeg om het vaderland bij te staan en een legerorder van Maarschalk Haig, aan zijn troepen gericht, eindigde:

„Houdt vol, jongens, de Franschen komen."

Wat 'n treffende speling van het lot. Den 18en Juni 1815 vochten de Franschen onder Napoleon I tegen de Engelschen onder Wellington en de zege helde reeds over naar de zijde van den Keizer, toen de Engelsche opperbevelhebber tot zijn troepen bijna dezelfde woorden sprak als thans zijn landgenoot: „nog enkele uren volhouden; de Duitschers komen." Weldra verscheen Blücher op het slagveld en Waterloo werd Napoleon's ondergang. Was 't niet onze Bredero, die zei: „Het kan verkeeren"?

Of de oproep van Engeland's eersten minister de Ieren in vlam zal zetten voor den oorlog is een groote vraag. Met 100 tegen 42 stemmen heeft de Iersche conventie een plan uitgewerkt voor een autonome Regeering, waarbij natuurlijk de oprichting van een eigen parlement voor geheel Ierland, dat algeheele volmacht bezit over het inwendig bestuur, wetgeving, administratie en indirecte belastingen. Met 57 tegen 17 stemmen behaalde een ander voorstel de overwinning, dat elke maatregel van militaire conscriptie eerst moet worden onderworpen aan de goedkeuring van het Iersche Parlement, voordat het kracht van wet ontvangt en een verplichting legt op de schouders der zoo lang verdrukte Ieren. Voor Engeland spelt dit niet veel goeds; minstens is de geestdrift eruit bij de bewoners van het groene Erin.

Aan den politieken hemel in Oostenrijk dreigen zware wolken. Vernamen wij de vorige week reeds, dat graaf Czernin plannen koesterde af te treden, zoodra de vrede met Roemenië was geteekend, thans meldt een telegram uit Amsterdam ons, dat dit ontslag reeds ingediend en door den keizer aangenomen is. Als motief wordt aangegeven, dat Graaf Czernin zich beleedigd gevoelt, omdat hij onkundig gelaten is omtrent een brief, dien keizer Karel moet geschreven hebben aan prins Sextus van Bourbon. In dezen brief moet de Oostenrijksche vorst niet-officiëele vredesvoorwaarden gedaan hebben aan genoemden prins en tegenover hem de rechtvaardigheid der Fransche eischen aangaande Elzas-Lotharingen erkend hebben.

De zaak is ons nog duister en spoedig zal er wel meer licht over ontstoken worden.

Waarom zich tot dien prins gewend? Moest deze bemiddelaar zijn bij de Fransche Regeering? Wat er van zij, de brief is door het Fransche Gouvernement gepubliceerd en wij herinneren ons, dat een week geleden een bericht de ronde deed, dat graaf Hertling, de Rijkskanselier naar het Hoofdkwartier ontboden was ter bespreking van de zaak over een „brief, door keizer Karel geschreven."

Wie zal thans de sterke man zijn, om de bewindsteugels in de Dubbelmonarchie in handen te durven nemen? De verhouding met Duitschland zal er niet beter op worden. Meer en meer komt die tegenstelling tot uiting; in Oostenrijk-Hongarijë wil het volk dadelijk vrede, in Duitschland wordt de vredesgedachte, onder den invloed der successen, op de lange baan geschoven. Geen wonder, dat er in Bohemen dan ook weer anti-Duitsche opstootjes hebben plaats gehad, waarbij de vrede werd geëischt op den grondslag van Wilson's program.

Op het Italiaansche front donderen de kanonnen; daar begint het voorspel, dat het naderend onweer aankondigt. Verder nog geen ontwikkeling te melden.

De Ukraine schijnt zich met de Centrale machten verstaan te hebben over den uitvoer van broodkoren naar die landen; 60 millioen puds zullen in enkele maanden worden weggesleept. „Beter vrede en wat honger," zullen zij denken, „dan oorlog en veel honger."

Marghiloman, een Roemeensch minister, zond naar zijn land een telegram, dat de landraad van Bessarabië zich uitgesproken heeft voor een vereeniging van dit gewest met het koninkrijk Roemenië. Mogen wij hierin misschien de hand der Duitsche diplomatie zien, die het vurig begeerde — rijke Bessarabië in handen speelt van Roemenië als compensatie voor den afstand der Dobroedsja aan Bulgarije en de grensregeling ten gunste van Hongarije? Men verdeelt het Russische rijk en houdt Roemenië ten vriend; daar immers wonen ook „te bevrijden broeders" en men is 1878 nog niet vergeten. Zoo snijdt het mes ook aan twee kanten.

De Turken trekken weer op in den Kaukasus en nemen zonder slag of stoot steden in als Van en Batoem, waaraan voor hen minder prettige herinneringen vastgeknoopt zijn uit den glorietijd van den onlangs gestorven grootvorst Nicolaas.

„Daily Express" heeft een telegram ontvangen uit Genève, meldend, dat veldmaarschalk Hindenburg in een hospitaal wordt verpleegd wegens een opgeloopen lichte wonde bij het ontploffen van een obus. Generaal Ludendorff leidt thans de operaties.

De pas benoemde Hollandsche gezant, Mr. Aug. Philips, keert voor korten tijd naar Holland terug, niet in verband met de schepenquaestie, zoo wordt gerustgesteld vermeld, doch tot herstel van een lichte ziekte.

Als er nu maar geen diplomatieke ziekte-microben in de lucht zijn!

Misschien heeft hij de reis nog kunnen maken met de *Nieuw-Amsterdam*, die 12 April bij Hoek Van Holland is gesignaleerd.

Ter zee hebben zich nog enkele oorlogsfeitjes voorgedaan. Een Engelsche vloot heeft Ostende en Zeebrugge gebombardeerd en had het verlies van een torpedojager te boeken.

De duikbooten doen weer flink van zich spreken: 22.000 ton in de Middellandsche Zee en 28.000 ton in de Iersche Zee hebben zij gekelderd. Zij schoten een schip van 6000 duizend ton weg uit een sterk convooi van niet minder dan 20 torpedobooten. Hun onderzeevloot moet volgens een bericht uit Stockholm aardig aangegroeid zijn, daar zij een 40-tal Russische duikbooten in de Finsche golf zouden hebben bemachtigd.

Uit de lucht thans een vredig berichtje.

Te Londen moet deze week een vliegtuig zijn aangekomen uit Amerika, bemand met 12 passagiers.

Dat mogen wij hooren.

Dan worden de moderne uitvindingen voor een beter doel toegepast dan om bommen te strooien op een vreedzame bevolking ook in neutrale landen.

Curaçaosche Begrooting voor 1918. Voorloopig verslag.

Verscheidene leden verklaarden zich ingenomen met de blijken van activiteit en waakzaamheid van de Regeering, die uit de ingediende begrooting spreken. Men mag inderdaad verwachten, dat de ontwikkeling van het verkeer in de Caraïbische Zee, als gevolg van de opening van het Panamakanaal en van de vestiging van een grootbedrijf op Curaçao door de Curaçaosche Petroleum Maatschappij aan de welvaart in de kolonie in belangrijke mate ten goede zal kunnen komen, mits de Regeering zich tijdig op den nieuwen toestand voorbereide. Verschillende maatregelen, waarvan in deze Regeering sprake is, strekken daartoe.

De Regeering heeft terecht begrepen, dat, welke voordeelen de opening van het Panamakanaal ook voor Curaçao moge afwerpen, het directe scheepvaartverkeer tusschen Noord-Europa en de landengte van Panama vermoedelijk Curaçao voorbij zal gaan. Daarom is zij er op bedacht, een onderzoek in te stellen, of wellicht op een op het Nederlandsch gedeelte van het eiland der Bovenwindsche eilanden, in de eerste plaats St. Martin, een gelegenheid in het leven is te roepen, die voor de groote scheepvaart goede ligplaats biedt. Verscheidene leden toonden zich daarover voldaan en wenschten der Regeering te verzoeken, de uitkomst van het onderzoek te zijner tijd aan de Kamer mede te deelen.

Betreffende de vestiging op Curaçao van een kapitaalkrachtige bankinstelling bepaalt de toelichting zich tot de mededeeling, dat de aandrang, daartoe door den Minister uitgeoefend, naar hij verwacht, eerlang de gewenschte uitkomst zal hebben.

Eenige leden verklaarden zich teleurgesteld door het onbestemde dezer mededeeling. Zij zouden gaarne nadere inlichtingen ontvangen, hoe het met deze zeer belangrijke zaak staat.

Door enkele leden werd de vraag gedaan, of al het mogelijke wordt verricht, om den afzet van dividivi in Europa te bevorderen en welke resultaten met de cultuur van dit product worden verkregen.

Voorts wenscht men nog eens met nadruk te wijzen op het groote belang van ontwikkeling van den kleinen landbouw.

Uit de beschouwingen in de toelichting over financiën der kolonie schijnt te moeten worden afgeleid, dat de Minister aan de financiëele politiek hetzelfde plan ten grondslag wenscht te leggen, dat hij voor Suriname heeft ontwikkeld in de Memorie van Toelichting tot de begrooting voor die kolonie.

Enkele leden verklaarden voor Curaçao dezelfde plannen te hebben tegen dat stelsel als voor Suriname en het niet te kunnen goedkeuren, dat op den buitengewonen dienst allerlei uitgaven worden gebracht, die in haar wezen tot den gewonen dienst behooren.

Enkele leden stelden de vraag, of de Minister het niet wenschelijk acht, dat een wijziging in de samenstelling van den Kolonialen Raad wordt gebracht, waardoor gewaarborgd wordt, dat deze op juister wijze uitdrukking geeft aan hetgeen leeft in de bevolking.

Bij de behandeling van een vorige begrooting in de Eerste Kamer is door den Minister verklaard, dat door hem een voorstel tot verhooging van het subsidie voor het bijzonder onderwijs van den gouverneur werd tegemoet gezien.

Gevraagd werd, of een voorstel van die strekking reeds is ontvangen en welk gevolg daaraan door den Minister is gegeven.

Eenige leden wenschten aan te dringen op vermeerdering van het getal dienstdoende Katholieke geestelijken.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Maart. 1918 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
	INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.		
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Maart	147	22 152	19.863	18	71,586	4.3599
Vorige maanden.	281	38,344	34,893	51	245,260	151,583
Totaal.	428	60.496	54.756	69	316,846	195.182

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijk Bericht.

Tot Prefect van de Congregatie de Propoganda Fide (Voortplanting des Geloofs) is benoemd Z. Eminentie Kardinaal W. M. VAN ROSSUM in plaats van den overleden Prefect, Z. E. KARDINAAL SERAFINI.

Tooneeluitvoering.

De St. Jozefs-Gezellen-Vereeniging te Pietermaai heeft buitengewoon succes met zijn uitvoering van het drama : OOS ROEMAN.

Reeds drie avonden werd het stuk opgevoerd en telkens voor een uitverkochte zaal.

Daarom zal morgenavond nog een *laatste* voorstelling gegeven worden.

Het drama wat opgevoerd wordt is een zeer pakkend romantisch stuk, een Venetiaansche Vendettageschiedenis, waarin een edelman en een aanvoerder van een bandietentroep de hoofdrollen vervullen. Het blijkt wel, dat het spel der acteurs bijzonder in den smaak valt. Wij kunnen een bezoek ten zeerste aanbevelen. Het liefdadig doel, dat met deze opvoering beoogd wordt,— de zuivere opbrengst is bestemd voor de nieuwe kerk op *San Matheo*, — wettigt de verwachting dat de vele moeite en onkosten, die het Bestuur der *St. Jozef-Gezellen-Vereeniging* en de spelers zich voor deze opvoering getroost hebben, ruimschoots mogen beloond worden.

Papiamentoe.

Van de hand van den bekenden schrijver de Heer W. M. HOYER is in den boekhandel der Heeren A. BETHENCOURT é HIJOS verschenen *Papiamentoe i su manera di skirbié.*

Deze schrijver heeft onze volkstaal met der daad lief en betreurt het terecht, dat er zoo weinig overeenstemming bestaat in de schrijfwijze.

Hij heeft getracht in het kort eenige vaste regels aan te geven om zoo doende tot een meer gelijkvormigheid te geraken en de verschillende opinies tot overeenstemming te brengen. De schrijver polemiseert niet, treedt met niemand in het krijt, geeft geen gronden aan, waarop zijn methode berust. Het boekje is dus geen strijdschrift. Maar het verdient ten zeerste dat het bestudeerd worde. Het is een belangrijke bijdrage voor de betere kennis van onze volkstaal, temeer daar de schrijver meer dan iemand recht heeft mede te spreken, omdat hij de volkstaal terdege kent.

Bij doorbladering van het werkje trof het ons, hoezeer de schrijver de spelling, door het Apostolisch Vicariaat sinds jaren voor La Cruz en andere uitgaven aangenomen, nabij komt. De verschillen betreffen slechts ondergeschikte punten.

Een voornaam deel van zijn werkje vormt de zeer uitgebreide woordenlijst van meer dan 4000 papiamentsche woorden. Voor den vreemdeling die onze volkstaal zou willen bestudeeren, vooral ook voor de nieuweling in onze kolonie, die door zijn betrekking met de volksklasse in aanraking moet komen en dus iets meer van het Papiamentsch dient te weten, kan het boekje een goede wegwijzer zijn. Toch zal zoo iemand het ten zeerste betreuren, dat in die woordenlijst *niet* de beteekenis van die woorden tegelijk er bij is gegeven. Wij raden den schrijver ten zeerste aan bij een eventueel volgende editie, het boekje in dien geest aan te vullen.

De bruikbaarheid zal er enorm bij winnen. Wij wenschen den schrijver veel succes er mede en hopen, dat het in veler handen kome.

Laatste Oorlogsbericht.

Een gisteren binnengekomen telegram uit Amsterdam verpreidt het gerucht, dat de Rijkskanselier, Graaf Von Hertling ontslagen zou zijn wegens het mislukken eener diplomatieke actie.

Vorst von Bülow wordt als zijn opvolger genoemd.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Rodelfina Bakman, Pedrito Cohen, D. Heidweiler William Jansen, Rosita Laker, Rosinda Maduro, Ve Majete, José Pelegrino, Loesiljn Sintiago, Alfredo Vingal.

Hoog bezoek.

De Gouverneur bracht gisteren vergezeld van den Commandant der troepen en den Directeur der Openbare Werken, een bezoek aan het Militair Hospitaal.

Officiëele berichten.

Aan Raymundo Reyke, belast met het opsporen van misdaden en wanbedrijven in het 1ste district van Curaçao is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, en Daniel Garmers is tijdelijk belast met die functiën.

De Heer L. Welling, tijdelijk onderwijzer 1ste klasse aan de Hendrikschool alhier en tijdelijk hoofd dier school is met ingang van 15 Juli a.s. wegens het verstrijken van het termijn van zijne detacheering, eervol ontheven uit die betrekking.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7,30 Overzijde.

Nederland.

De minister van Buitenlandsche Zaken heeft in de Tweede Kamer verklaard, dat Holland zelf op de eerste plaats 550,000 ton scheepsruimte noodig heeft, behalve de 350,000 voor den handel der Antillen met andere landen. De onderhandelingen met Duitschland over het afstaan der 600,000 ton aan de geallieërden had tot resultaat, dat het geen vrije uitvaart toestond uit onze havens van die schepen, welke andere schepen uit Amerika vertrekkende, zouden vervangen.

De Hollandsche couranten knoopen hieraan de beschouwing vast, dat de eisch der geallieërden van Holland ongehoord hard is en zoo de Regeering toestemt, Duitschland weigeren zal zijn economische overeenkomst met Nederland te hernieuwen. De toekomst van ons vaderland, zeggen zij, is ongetwijfeld donker.

Buitenland.

De uitwerking van den Duikbootoorlog.

Naar aanleiding van de berichten, die onlangs in de Pers circuleerden, dat Amerika behalve 600,000 ton scheepsruimte van Nederland ook eenzelfde tonnenmaat van Noorwegen opvorderde, stelden wij ons de vraag: Beschikt de Entente dan werkelijk over zoo weinig scheepsruimte, ook na de inbeslagname der Duitsche en Oostenrijksche schepen, die in de Amerikaansche havens lagen vastgemeerd, of berokkent de duikbootoorlog inderdaad zoo'n groot schepenverlies ?

Vóór enkele maanden ontvingen wij een officiëel Amerikaansch rapport, dat het torpedeeren gedurende 1917 zulke hooge verliezen aan de handelsvloten had toegebracht, dat de scheepswerven de gaten niet had kunnen stoppen, dat de verliezen den aanbouw met *een derde* had overtroffen.

Thans duiken er telkens in Engelsche couranten berichten op aangaande de geleden verliezen. Zoo lazen wij in *„Ons Blad"*, dat het bericht overnam uit de Engelsche „Shipping Gazet" het volgende :

„In den laatsten tijd hebben wij weken gehad, waarin onze scheepsverliezen in doorsnee meer dan 10.000 ton per dag bedroegen, hetgeen alleen nog maar, wat de waarde der vernietigde schepen betreft, een verlies van meer dan 50.000 pond sterling beteekent.

De verliezen, welke geleden worden door het verloren gaan van de lading, zijn veel grooter, vooral wanneer men nagaat, dat de laadruimte der schepen zooveel mogelijk wordt uitgebuit. Wij kunnen gerust verklaren, dat de verliezen aan handelsschepen een derde van het totaal onzer oorlogskosten uitmaakt."

Ook elders hooren wij hetzelfde klaaglied.

Volgens „Daily News" heeft Lord Rhondda in een te Newport gehouden vergadering medegedeeld, dat er in één week van December j.l. tengevolge van den duikbootoorlog 8 millioen pond spek en 4 millioen pond kaas verloren gingen.

„Politiken" vermeldde een bericht van zijn Londenschen correspondent, die schreef : „De afgevaardigde en voormalige civiel-lord van de admiraliteit George Lambert, verklaarde op een vergadering van grondbezitters te Torrington, dat de offers der duikbooten voortdurend nog 30 pCt. uitmaakten van de scheepvaart. Gedurende December waren meer Engelsche schepen getorpedeerd dan gedurende November en in totaal gedurende 1917, drie en een half maal zooveel schepen, als er gebouwd kunnen worden. Dit zijn, zoo sprak Lambert, onaangename tijdingen, doch hij had ze uit zeer goede bron geput. De voedingsquaestie was ernstig geworden, allen moesten zuinig zijn."

„Daily Chronicle" gaf lucht aan zijn spijt en verontwaardiging over de slachtoffers van den onderzeeërsoorlog in dezer voege : „Kort geleden is een groot schip met levensmiddelen verloren gegaan, dat feitelijk de reis al veilig had volbracht. Het was namelijk ongehoord door het versperde gebied gestoomd en een Engelsche haven binnengevallen, maar daar kreeg het order, naar een andere haven te gaan. Zonder te hebben gelost vertrok het en — werd getorpedeerd [illegible] ging schip en lading verloren, terwijl de lading evengoed in de eerste haven gelost [illegible] spoor naar de andere haven verzonden had kunnen worden ! Deze zaak zal in 't parlement ter sprake worden gebracht."

Eenigen tijd geleden vermeldde de „Times" twee dergelijke gevallen. Het eene schip had thee, het andere 4000 ton vleesch in ; beide schepen werden van de haven van aankomst naar een andere gezonden en vielen den duikbooten ten prooi. Vooral het verlies van het schip met vleesch wekte onder de Engelsche bevolking groote opwinding, want men berekende, dat met deze 4000 ton vleesch 16 millioen menschen, dat is één derde deel van de Engelsche bevolking, een week lang van vleesch voorzien had kunnen worden !

Waar zulke onverdachte getuigen spreken, daar kunnen wij ons niet losmaken van de gedachte, dat de wekelijksche Duitsche berichten : „wij deden 18,000 of 21,000 ton schepen zinken" een ontzettende werkelijkheid inhouden, waarvan de ernst en de zwaarte eerst na een langen termijn in al haar volheid kan worden overzien en gevoeld.

In aansluiting hieraan troffen wij een zeer interessant artikel aan over „Amerikaansche scheepsbouw gedurende den oorlog" in het Decembernummer van „Dun's International Review", waaruit blijkt, welke reusachtige bouwplannen Amerika heeft en tot welk een ontzaglijke hoogte het zijn handelsvloot denkt op te voeren.

Sedert de Duitsche Regeering in Februari 1917 overging tot het voeren van den onbeperkten duikbootenoorlog, en als gevolg daarvan de vijandelijke tonnenmaat en helaas ook de neutrale sterk verminderde, werden door iedere zeevarende natie pogingen in 't werk gesteld om in de plotseling sterk gestegen behoefte aan nieuwbouw te voorzien.

Zooals elders, zoo ook en zeker niet het minst, in de Vereenigde Staten. Maar, zooals mr. Hurley, chairman van de United States Shipping Board, zeer terecht opmerkte, zeeschepen bouwt men nu eenmaal niet zoo vlug als automobielen. Men moest eerst de bestaande scheepswerven uitbreiden, nieuwe oprichten, wat alles veel tijd in beslag nam, en dan, de aanbouw en uitrusting van een moderne stoomer, zij het een elegant passagiersschip, zij het een zwaargebouwde vrachtboot, kosten veel tijd.

En, zoo vervolgt mr. Hurley, zelfs om auto's in grooten getale aan te bouwen, moet men eerst een standaard-type kiezen.

Zoo heeft dan ook de gereorganiseerde U. S. Shipping Board onder leiding van mr. Hurley als chairman en den schout-bij-nacht Capps als generaal manager van de Emergency Fleet Corporation, niet gedraald standaard-typen vast te stellen en zoo is op 't oogenblik op iedere werf in de U. S. de aanbouw van nieuwe schepen in vollen gang.

Het program van aanbouw van de E. F. C. leverde een groot aantal moeilijke problemen op voor mr. Capps, toen hij zich in Juli l.l. daarmede belastte.

Op dat oogenblik waren contracten afgesloten voor 285 houten schepen en 58 compositiebouw, totaal 1,047,900 ton deadweight en voor 70 stalen vrachtbooten, totaal 587,000 ton.

Sinds dien heeft de E. F. C. contracten afgesloten voor 118 houten schepen (3500 ton) en 155 stalen (1,076,800 ton).

Totaal is dus in aanbouw Nov 1917 :

Houten schepen	353	1,460,900 ton
Compositiebouw	58	
Stalen vrachtb.	225	1,663,800 ton
Totaal aanbouw	636	3,124,700 ton

Behalve dat de E. F. C. voortging met nieuwe contracten af te sluiten, legde ze ook beslag op alle in aanbouw zijnde schepen, van 2500 ton deadweight en meer, op de werven in de U. S. (volgens de wet van 15 Juni 1917). Op deze wijze kreeg ze de beschikking over 403 meerendeels stalen schepen, met een tonnenmaat van meer dan 2,800,000 ton.

Dat deze vordering van veel belang is blijkt wel hieruit, dat de totale, voor de E. F. C. in aanbouw zijnde tonnenmaat en die, welke door de E. F. C. gevorderd is, elkander niet ver ontloopen. Totaal staan er dus op stapel 1039 schepen met totaal 5,925,000 ton.

Hiervan zal, volgens Hurley, tegen 1 Maart 1918, 1,000,000 ton gereed zijn. (Wat mogelijk is doordat een belangrijk deel der gevorderde schepen bijna gereed waren, toen zij in de handen der E. F. C. overgin-

HAVEN-NIEUWS
VAN 13 APRIL – 27 APRIL.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Vulcanus	Breman	20 Jan	Colón	April	Suriname
Merida	A Johanson	15 April	Maracaibo	15	La Guayra
Philadelphia	G W Goodman	17	New York	17	La Guayra
Merida	A Johanson	17	La Guayra	18	Maracaibo
Philadelphia	GW Goodman	24	La Guayra	24	Newyork
Merida	A Johanson	24	Maracaibo	25	Maracaibo
Zulia	S S Morris	27	New York	27	Maracaibo
Samson	Bosse	16 April	Pto Cabello	16 April	Pto Cabello
Don Alberto	Arvelo	9 April	Maracaibo	10 April	Maracaibo
Juno	Drassler	7 Jan	Jamaica	?	Amsterdam
Buenos Aires	J P Soria	16	Colón	16	Barcelona
American	Lechner	14	La Guayra	14	Pto Colombia

Schooners	Aankomst	Van	Schooners	Vertrek	naar
Camila H	13 April	Maracaibo	*Alberta*	17 April	Maracaibo
Vesta H	15	Bonaire	*Jesusita V*	17	Maracaibo
Stanley	16	Barbados	*Viuda Alegre*	17	Sto Domingo
Frieda H	16	Maracaibo	*Electra H*	17	Maracaibo
Hirondelle H	17	Maracaibo	*Vesta H*	17	Bonaire
Mary M Luis	17	Aruba	*Nereida*	17	Cartagena
Petra	19	SjdPto Rico	*Felicidad*	17	Maracaibo
			Frieda	20	Maracaibo

19 April is 't Noorsch SS. HATTIE binnengeloopen van New-Port-News met steenkolen.

gen). Verder schat Hurley de totale nieuwbouw over 1918 op 6,000,000 ton. Zoodat dus aanbouw alleen al van November—Maart ¾ meer zal bedragen dan de totale aanbouw over 1916 (750,000 ton). Terwijl Hurley bovendien nog in zijn verslag van 2 November te Washington verklaarde, den bouw op te willen voeren tot 10 maal die van 1916, dus tot een cijfer van 7,500,000 ton. Als 't gelukt, een waarlijk Amerikaansche prestatie!

Een merkbare verandering in den aanbouw heeft ook plaats gehad sedert de tegenwoordige Shipping Board een standaard—type voor de stalen vrachtboot vaststelde.

Waar de tegenwoordige, zoowel als de vroegere Shipping Board voortdurend met moeilijkheden te kampen heeft bij den tijdigen aanvoer van geschikt timmerhout, helt de Shipping Board er toe over om langzamerhand den aanbouw van houten schepen stop te zetten, en zich meer uitsluitend bezig te houden met den aanbouw van stalen vrachtbooten. Deze politiek zal waarschijnlijk ook tot uiting komen in de verhouding tusschen stalen en houten schepen in een wet, die binnenkort in het Congres zal behandeld worden en welke de aanbouw zal regelen van een aantal schepen met totaal 5,000,000 deadweight. Dit aantal tonnen moet dan weer aan het boven verkregen totaal van 5,924,700 ton toegevoegd worden, zoodat er dan voor de E. F. C. bijna 11,000,000 ton op stapel zou staan!

De General Manager van de E. F. C. deelde kort geleden mede, dat deze schepen aangepast zullen zijn aan de bijzondere eischen die de oorlog stelt, en met name veel grooter snelheid zullen hebben dan de nu in aanbouw zijnde schepen.

Tot heden geeft de E. F. C. voor standaard type de voorkeur aan een stalen vrachtboot van 7.300 ton deadweight en een houten schip van 3.500 ton. Van beiden zijn reeds de teekeningen en nadere omschrijving gepubliceerd. Het stalen standaardtype zal meten 385 voet lengte, 53 voet grootste breedte, 30 voet diepte, met een diepgang van 24 voet. Zij zullen met volle lading 11½ knoop loopen.

In vele gevallen evenwel heeft de E. F. C. contracten afgesloten voor schepen van een ander type, n.l. dan, wanneer de contracteerende werf zoodanig ingericht was, dat deze slechts schepen van een ander dan het standaard—type met de vereischte snelheid kon gereed hebben. Evenwel moeten ook in dit geval, de ontwerpen eerst door de E. F. C. gekeurd worden.

Verder ligt het in de bedoeling der E. F. C. om een serie schepen aan te doen bouwen van 5000, 7600, 9000 ton deadweight. Een nadere omschrijving van deze schepen is nog niet gepubliceerd. Wel is bekend dat de E. F. C. de onderdeelen voor deze schepen in massa in het binnenland wil laten aanmaken, en op de werven de schepen dus slechts in elkaar gezet behoeven te worden.

Deze schepen zullen natuurlijk alleen door de Regeering en door die particulieren werven, die bijzondere contracten hebben met binnenlandsche fabrieken, op stapel gezet kunnen worden, terwijl dan 't stalen standaardschip door iedere andere werf van eenigen omvang gebouwd kan worden.

Ten slotte laten wij nog volgen een staatje, van de tonnenmaat der wereldhandelsvloot op 1 September 1917.

Engeland	14.500.000
Nederland	1.475.000
Noorwegen	1.850.000
Ver. Staten	2.400.000
Zweden	860 000
Frankrijk	1.820.000
Denemarken	690 000
Italië	1.320 000
Griekenland	47.000
België	280 000
Spanje	750 000
Zuid-Amerika	800 000
Portugal	200 000
China	35 000
Rusland	550 000
Japan	2.000 000

Dus totaal bijna 30.000 000 gross tons.

Waar dit staatje van Amerikaansche zijde gepubliceerd is, is hierin niet opgenomen de Duitsche en Oostenrijksche tonnenmaat, te schatten op 6.000,000 ton.

Verder vinden we voor de tonnenmaat in dienst van Binnenscheepvaart en Oostzeevloot 6 000.000 ton.

Volgens bovenstaande tabel was de handelsvloot van de U. S. geschikt voor de groote vaart op 1 September 1917 groot 2.400.000 ton.

Dit is een vermeerdering van meer dan 100 pct. sedert het uitbreken van den oorlog (volgens Mr. Chamberlain was de tonnenmaat destijds 1.176 000 ton.)

Terzelfder tijd was de tonnenmaat van alle vaartuigen onder Amerikaansche vlag (incl. de schepen in dienst van 't buitenland, de kustvaart en op de meeren en groote rivieren) 7.928.000 ton. 30 Juni 1917 was dit cijfer gestegen tot 8.802.000 ton, dus was er een vermeerdering van bijna 1.000.000 ton, nog voordat het program van de Shipping Board in werking trad.

Volgens de laatste schatting van de Shipping Board bevinden zich onder de schepen in dienst van de kustvaart en op de meeren 458 vaartuigen van meer dan 1500 ton deadweight, die geschikt zijn voor de groote vaart, met een totale tonnenmaat van 2.871.359 ton deadweight.

Bovendien bevinden zich in de Amerikaansche havens 117 Duitsche en Oostenrijksche schepen met een tonnenmaat van 700.285 ton, die nu door de Amerikaansche Regeering in bezit genomen zijn.

Met behulp van deze bijzonderheden, stellen we dus vast, dat door Amerika in den loop van 1918 in de groote vaart gebracht zullen worden 1614 schepen met een tonnenmaat van bijna 9½ millioen (als volgt gespecificeerd):

In aanbouw voor de E. F. C. 1039 sch. 5 924 700 ton. Uit kustvaart en van de meeren 458 sch. 2.871.359 ton.
Duitsche en Oostenrijksche schepen 117 sch. 700.285 ton.
Totaal 1614 sch. 9.496.344 ton.

De vooruitzichten voor de houders van Rusland's Schuldbrieven.

Een zeer interessant artikel voor hen, die Russische papieren bezitten of effecten willen koopen, alsmede voor degenen, die er belang in stellen, hoe in Holland velen gedupeerd zijn met hun Russen, troffen wij aan in het *„Financiëel Nieuws- en Uitlotingsblad."*

Wij laten er hier een gedeelte van volgen:

Voorop wenschen wij te stellen, dat niemand nog kan zeggen dat de mannen die in Rusland deze en nog andere wereldschokkende besluiten nemen, uitvoerders zijn van den volkswil. Veeleer is er reden om aan te nemen, dat het verlangen naar vrede in dit volk zoo sterk is, dat men de volkscommissarissen aan het bewind laat, opdat de vrede maar tot stand zal komen. Maar wanneer dat doel niet zou worden bereikt, dan zal de volkswil zich best kunnen wijzigen, en zoo de vrede is geteekend zal de gezonde gedachte en de logica het vraagstuk aan de orde stellen, of een Rijk zonder vertrouwen van den geldhandel te midden der andere Staten zich zal kunnen ontwikkelen.

Dit staat voor ons wel vast: dat de oorlogstijd onze beleggers een anderen kijk heeft gegeven op de wijze waarop zij hunne kapitalen moeten aanwenden en omtrent de ondernemingen, waarin zij moeten deelnemen.

Wat wist men eigenlijk in ons land van dat kolos-rijk? Kende men de binnenlandsche toestanden? Wij gelooven niet dat men zulks zal durven beweren. Pas in den oorlogstijd is een meer direct financiëel belang tusschen den geldhandel hier en in Petrograd ontstaan en de voordeelen daarvan zullen eerst na eenige jaren ervaring kunnen blijken.

Niettegenstaande wij dus in details geen juiste gegevens hadden over de verhoudingen die in den boesem van deze millioenenbevolking heerschten, gingen jaarlijks millioenen Nederlandsche schijven naar Rusland om dit groote Rijk daardoor te helpen zijne leeningen te plaatsen. De Russische fondsen hadden een goeden naam en daardoor werd de Nederlandsche deelneming in Russische leeningen steeds grooter.

Welnu dit groote Rijk met zijne uiteenloopende volkeren — Kaukasiërs, Grootslaven, Kleinslaven, Letten, Polen, Wit-Russen, Esthensche- Finsche- en Kalmuksche Mongolen, Kirghiesche en Tartaarsche Turken, Germaansche Zweden — deze kolos ligt uiteen. Er is geen sprake van dat deze volkstammen, in ziehzelve verdeeld, thans onder één vaandel en met één leus ook voor andere gemeenschappelijke wenschen dan den vrede optrekken.

De oorlog heeft ook den moreelen toestand van dit Rijk verzwakt en alléén een intensieve exploitatie van den grooten en rijken bodem, een volle ontwikkeling van alle krachten, een vrije expansie van handel en nijverheid en een gezond, soliede en goed georganiseerd wereldkrediet zullen den binnenlandschen toestand met forsche hand en groote offers kunnen verbeteren. Gaat — zooals tot dusverre — met snelvuurgeschut, met sabel en bajonet de eene staat of groep de andere te lijf, dan zal daaruit nimmer kunnen voortkomen eene Regeering die in dit groote Rijk — Rusland is ongeveer 670 maal zoo groot als ons land — binnen- en buitenlands gezonde toestanden kan scheppen.

Hier hebben wij waarschijnlijk de twee juiste tegenstellingen.

Bestendiging van hetgeen nu enkele maanden gaande is, beteekent eene voortduring van een binnenlandsche guerilla en de eventueele vestiging van een gezonde Regeeringsorganisatie zal wel in 's lands belang de verplichtingen, die de Russische Staat tevoren aanging moeten erkennen en nakomen. Hetgeen echter niet uitsluit dat de macht die het Rijk tot ontbinding, tot voortdurend grootere verbrokkeling zal brengen, het een belangrijk deel langen tijd kan winnen. Maar het is ook mogelijk dat die afbrokkeling van deze steeds nieuwe provincies, die een zelfstandige macht vormen, kan leiden tot het besef, tot het inzicht, dat in het verre Oosten moet komen eene organisatie als in de nieuwe wereld.

Zooals wij Rusland kennen is het een agrarisch land, waaruit voortvloeit dat het hoofdproduct — graan — het voornaamste export — ruilartikel vormt. Duitschland was de groote afnemer en vond daarentegen in Rusland een prachtig afzetgebied voor zijne halffabricaten en machinerieën. De omzet tusschen deze beide rijken bedroeg vóór den oorlog circa f 1400 millioen per jaar.

Men begrijpt dat onze oostelijke buren den Russischen klant gaarne behielden en ook de Russische werkkrachten gaarne „importeerden", daar de Duitsche industrie vreemde krachten niet kon missen, zóó groot was de vlucht, die nijverheid, mijnbouw, chemie enz. in Duitschland nemen. De leidende staatsmannen in Rusland — wij noemen bijv. Sassonof — wisten dat ook wel en uit hunne houding viel dat ook wel af te leiden, daar bij de voorloopige besprekingen omtrent eene vernieuwing van het handelsverdrag tegen midden zomer 1914 de Russische Regeering dreigde met een vrij agressief optreden tegen Duitschland, indien aan Rusland geene concessies werden gedaan.

Het is thans de vraag of de partijen te Brest-Litofsk een door beide partijen goedgekeurd handelsverdrag van duurzamen aard zullen tot stand brengen. Mocht dat het geval zijn, mocht er werkelijk uit den tegenwoordigen verwarden toestand een meer gezonde en ordelijke groeien, dan zullen ook de andere Staten met de Russische Regeering moeten trachten te komen tot een handelsverdrag en dan zal van zelf de allereerste vraag zijn de consolidatie der Russische schuld.

Voor elke Regeering is echter de eerste voorwaarde dat er is een Regeering die den binnenlandschen toestand op normale wijze beheerscht en die de grondslagen heeft gelegd voor een zoodanigen Regeeringsvorm, dat kan worden aangenomen, dat de verdragen ook nageleefd kunnen en zullen worden.

De eisch, dat elke Regeering reeds thans tegen de besluiten van de Russische Regeeringcommissarissen moet protesteeren, wanneer die onredelijk, ja als bankroetiers door de Staatsleeningen een streep halen, is van diplomatieken aard en het zal wel nader blijken wat onze Regeering heeft gedaan om de belangen der Nederlanders te beschermen en voor hunne rechten op te komen.

Wij willen thans even stilstaan bij de Russische Staatsschuld. Augustus 1914 bedroeg die bijna negen milliard roebels. De statistieken toonen dat in de jaren vóór den oorlog de Staatsinkomsten toenamen, dus daaruit zou, indien de cijfers juist waren, afgeleid kunnen worden dat de toestand niet slecht was. Of echter de statistische cijfers in dit land van zooveel slechte praktijken inderdaad juist waren, durven wij niet grif te verzekeren.

Er is in den oorlogstijd zeer veel door het Russische Rijk geleend. Het juiste cijfer is, voor zoover ons bekend, nog niet door de volkscommissarissen gepubliceerd, maar het bedraagt zeker evenveel als de schuld die bij het uitbreken van den oorlog bestond; daarbij komen dan nog schatkistwissels en biljetten, het nieuw uitgegeven papiergeld en de veel te groote papiercirculatie van de Rijksbank.

Welke schulden in het binnenland nog zijn aangegaan weten wij niet, maar wij meenen dat de Russische Staatsschuld gedurende den oorlog minstens verviervoudigd is! Stelt men dus die schuld eens op 50 milliard Roebels dan zal een rente van 6 pct. vermeerderd met de aflossingen, enorme eischen stellen aan de Staatskas.

De gouddekking tegen de papiercirculatie van de Rijksbank is ongunstig; de verhouding papier en metaal is ongeveer 14½ : 3½.

Deze verhouding, die van den nazomer 1917 dateert, is thans misschien nog ongunstiger. In aanmerking genomen moet worden dat de enorme som, die Rusland aan rente in den vreemde moet betalen het dringend noodzakelijk maakt dat er naar wordt gestreefd, de Russische valuta — de roebel noteerde vóór den oorlog f 1.28 — te rehabiliteeren.

Er is dus geld noodig! Maar hoe kan Rusland aan geld komen? Het binnenland is uitgeput; millioenen jonge mannen zijn gesneuveld; de inkomstbronnen zijn opgedroogd, zoodat het buitenland geld moet verschaffen om in den ontredderden chaos organisatie te brengen.

Nu achterna de schuld van de groote deelneming van Nederlandsch kapitaal in Russische fondsen te geven aan de financiers, die de beleggers hebben voorgelicht, lijkt ons niet redelijk. Jarenlang hebben de Russische papieren een zeer solied fonds gevormd en men heeft het kunnen voorzien, dat de Europeesche Staten grootendeels zouden worden meegesleurd in den oorlogschaos. Hoe groot de som is die ons volk in Russische fondsen heeft belegd, is op dit oogenblik niet met juistheid te zeggen. Het is een jaar of tien geleden geraamd op f 800 millioen. Men vroeg zich niet af of die nieuwe leeningen wel inderdaad rendabel waren, of het wel zeker was, dat het land wel inderdaad economisch steeds zijn toekomst verbeterde. De rente werd betaald en er werd aan de Russische fondsen „een aardige cent" verdiend.

Er is sedert 1905 geprofiteerd van de hoogere koersen, zoodat wij meenen te kunnen aannemen dat thans het Nederlandsche kapitaal in Russen belegd wel minstens een vierde lager is dan een tiental jaren geleden. Maar dan is het dus nog meer dan f 500 millioen. Rekent men nu eens niet op eene annulatie maar alleen op eene groote koersdaling of wel eene vermindering der Staatsschuld, dan zou daardoor een zeer groot Nederlandsch bezit verloren gaan.

Nu eene beschouwing te houden over de gevolgen daarvan lijkt ons ontijdig. Immers de toestand zelve is in Rusland zóó, dat elk oogenblik een andere groepeering in de Regeering kan ontstaan, waardoor eene andere houding tegenover de Mogendheden wordt aangenomen.

Dat de Nederlandsche houders van Russische fondsen tegenover den fiscus gerechtigd zijn zich op het standpunt te stellen dat de renteinkomst is opgeschort en het bezit op dit oogenblik waardeloos is, lijkt ons juist. Veranderen de omstandigheden dan zal vanzelf bij de eerste belastingaangifte daarvan blijken.

In aansluiting hieraan volgt de meening van iemand, die geregeld nogal goed op de hoogte is, de *Frankf. Zeitung*. Volgens haar bedraagt de Russische Staatsschuld thans ongeveer fr. 50 à 60 milliard, waarvan, volgens de laatste raming, in Frankrijk fr. 28 milliard, in Engeland fr. 12 milliard, in Amerika fr. 10 milliard. Duitschland heeft bovendien, aldus merkt het blad op, buitengewoon waardevolle onderpanden in bezit.

Juist daarom wordt ondersteld dat tot annuleering der Russische Staatsschuld door Trotzki besloten is in overleg met Duitschland, om aldus den geallieërden financiëel zeer ernstig te benadeelen.